

Wyrok z dnia 21 września 1994 r.
III ARN 45/94

Naczelny Sąd Administracyjny stwierdza nieważność decyzji rozstrzygającej o roszczeniu, które nie podlega rozpoznaniu w postępowaniu administracyjnym (art. 156 § 1 pkt 1 i art. 207 § 3 k.p.a.).

Przewodniczący SSN: Walery Masewicz, Sędziowie SN: Adam Józefowicz, Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Janusz Łętowski, Andrzej Wróbel,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Waldemara Grudzieckiego, po rozpoznaniu w dniu 21 września 1994 r. sprawy ze skargi Jana R. i Edwarda N. na decyzje Szefa Wojskowego Rejonowego Zarządu Kwaterunkowo-Budowlanego w S. z dnia 20 kwietnia 1993 r. [...] w przedmiocie nabycia na własność garażu na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodek Zamiejskowy w Poznaniu z dnia 18 stycznia 1994 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok w punkcie I i stwierdził nieważność zaskarżonych decyzji Szefa Wojskowego Rejonowego Zarządu Kwaterunkowo-Budowlanego w S. z dnia 20 kwietnia 1993 r. [...] oraz poprzedzających je decyzji Dowódcy Garnizonu S. z dnia 16 marca 1993 r. [...].

U z a s a d n i e n i e

W punkcie I zaskarżonego rewizją nadzwyczajną wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodek Zamiejskowy w Poznaniu z dnia 18 stycznia 1994 r. [...], Sąd ten uchylił zaskarżone decyzje administracyjne Szefa Wojskowego Rejonowego Zarządu Kwaterunkowo-Budowlanego w S. oraz poprzedzające je decyzje Dowódcy Garnizonu S., oddalające wnioski najemców garaży wybudowanych z ich środków na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa, a będących w zarządzie organów wojskowych, o przeniesienie na ich rzecz własności tych garaży oraz ustanowienie użytkowania wieczystego gruntów.

W uzasadnieniu wyroku Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że roszczenie najemców garaży, takie jakie było przedmiotem postępowania administracyjnego przed wojskowymi organami kwaterunkowymi, nie podlega drodze administracyjnej. Jest bowiem roszczeniem wynikającym ze stosunku cywilnoprawnego i może być rozpoznane tylko przez sąd powszechny na skutek pozwu o zobowiązanie Skarbu Państwa do złożenia oświadczenia o oddanie w wieczyste użytkowanie gruntu zajętego pod budowę garażu oraz o przeniesienie własności garażu. Podstawę prawną takiego roszczenia stanowi art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464). Wobec braku drogi administracyjnej do rozpoznania sprawy, Naczelny Sąd Administracyjny zalecił organowi wojskowemu, jeżeli w trakcie ponownego rozpoznania sprawy nadal pozostawać będzie na stanowisku niemożności zawarcia umowy ze skarżącymi, żeby umorzył postępowanie na podstawie art. 105 § 1 k.p.a., wskazując jako właściwą drogę

- postępowanie przed sądem powszechnym.

Minister Sprawiedliwości, we wniesionej od tego wyroku rewizji nadzwyczajnej, zarzucił rażące naruszenie art. 207 § 3 w związku z art. 156 § 1 pkt 1 k.p.a. Podzielając ustaloną przez Naczelnny Sąd Administracyjny niewłaściwość drogi administracyjnej, Minister Sprawiedliwości wskazał na to, że Sąd nie wyciągnął, wynikających ze wskazanych przepisów kodeksu postępowania administracyjnego, konsekwencji wydania decyzji administracyjnej przez organ podwójnie niewłaściwy. Niewłaściwość bowiem organów wojskowych do rozpoznania roszczeń wynikających z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464) wynika nie tylko z faktu, że sprawa ma charakter cywilnoprawny, lecz przede wszystkim z tego, że organy wojskowe nie są upoważnione do dysponowania gruntami, którymi zarządzają. Stroną bowiem w stosunku do której roszczenie to może być skierowane, jest właściciel gruntu, na którym znajdują się garaże.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna podlega uwzględnieniu wobec zasadności przedstawionego zarzutu o niezastosowaniu w zaskarżonym wyroku, wynikających z art. 156 § 1 pkt 1 k.p.a. i art. 207 § 3 k.p.a., konsekwencji nie budzącego wątpliwości ustalenia, że będące przedmiotem postępowania przed Sądem Administracyjnym decyzje wojskowych organów kwaterunkowych wydane zostały z naruszeniem przepisów o właściwości. W takich przypadkach, tj. jeżeli decyzja wydana została z naruszeniem przepisów o właściwości, zachodzi bezwzględna przyczyna nieważności (art. 156 § 1 pkt 1 k.p.a.), co art. 207 § 3 k.p.a. nakazuje sądowi administracyjnemu stwierdzić.

Z rażącym naruszeniem tych przepisów Naczelnny Sąd Administracyjny nie stwierdził nieważności zaskarżonych decyzji oraz błędnie wskazywał na celowość ponownego postępowania przed niewłaściwym organem, sugerując zawarcie umowy ze skarżącymi, chociaż prowadzące to postępowanie organy nie mogłyby być - na co słusznie zwrócił uwagę Minister Sprawiedliwości - stroną takiej umowy.

Z powyższych przyczyn, wobec zasadności rewizji nadzwyczajnej Sąd Najwyższy orzekł stosownie do art. 422 § 1 k.p.c. co do istoty sprawy, przy odpowiednim uwzględnieniu art. 207 § 3 k.p.a.

=====